

Jednoličnost života kao i pomanjkanje vapnenih taložina govori za to, da su ove naslage postale u širokim i plitkim morima, koja su bila odijeljena od oceana, te u kojima bijaše otopljeno više nego li normalna množina raznih soli, uslijed čega se je mjestimice sadra istaložila, kao na pr. u okolici Knina i Sinja.

Gornji slojevi verfenskih naslaga razvijeni su u okolici Knina i Muća kao pločasti zelenkasto, sivi vapneni lapori. U njima imade mnogo dobro uščuvanih okamenina, pa ih po tomu lako upoznamo. Uz školjke i puževe kao na pr. *Naticella costata* i *Turbo rectecostatus* dolaze ovdje ponajpače amoniti. To su pripadnici sada već izumrlih glavonožaca (Cephalopoda,) a nalazimo preostatke ovih u Dalmaciji i u drugim naslagama triasa, kao i u Lemeš-naslagama pa ih valja za to u kratko ovdje opisati.

Amoniti nalikuju izvana velikim puževima, koji su u jednoj ravnini zavojito savijeni, kao na pr. Plošnjak rožani (*Planorbis corneus*), koji živi u barama, ali im je ljuska pretincima pregrađena u više sobica, a u prednjoj najvećoj sobici živjela je životinja. Pretinci imadu u najjednostavnijih amonita oblik stakalca od ure, pa stvaraju kod najstarijih oblika na rubu ljuske jednostavne okruglje ili jajolike prirastne crte (suture). Kod triaskih i još mlađih amonita su te crte izrezuckane, raznoliko savijene i krpaste, pa se zove onaj prema natrag savijeni dio crte l o b u s, a onaj prema naprijed s e d l o.

Kod jednostavnijih oblika sastoji ova sutura od jednostavno zaokruženih loba i sedla; kod onih iz gornjih verfenskih naslaga su obično lobi nazupčani a sedla cijela, a kod još mlađih su lobi i sedla često mnogostruko razčlanjena. Među amonitima gornjih verfenskih naslaga nalazimo osobito često dvije vrsti: *Dinarites* i *Tirolites*. *Dinarites* ima glatku ljusku ili dolaze na njoj jaka rebra, koja se prema rubu ljuske gube; kod vrsti *Tirolites* vidimo uz vanjski rub ljuske jake bodlje, dočim je skulptura ljuske prema pupku jednostavna. Osim toga vidimo kod *Dinarites* vrsti maleni pupak, t. j. mlađi zavoji prekrivaju veći dio starijih, dok to kod *Tirolites* ne postoji (sl. 12, 13, 14).

Uz ove dvije vrsti amonita i njihovih mnogih suvrsti ima u Dalmaciji još mnogo drugih amonita, kako to vidimo iz